

Pressemelding

EUROPEAN DRUG REPORT — EUROPEISK NARKOTIKARAPPORT 2026: HOVEDPUNKTER Nye helserisikoer for europeere i et raskt skiftende marked for illegale rusmidler

(09.06.2026, LISBOA) **SPERREFRIST 09:00 VESTEUEUROPEISK TID | 10:00 SENTRALEUROPEISK TID**

Rusmiddelbrukere i Europa står overfor nye helserisikoer ettersom markedene for illegale rusmidler utvikler seg raskt og blir stadig mer komplekse. Denne advarselen kommer fra **EUs narkotikabyrå (EUDA)** i **Europeisk narkotikarapport 2026: Trender og utvikling**, utgitt i dag ⁽¹⁾.

Den årlige rapporten er basert på data fra 29 land (**EU-27, Norge og Tyrkia**) og belyser risikoer for folkehelsen knyttet til den omfattende tilgjengeligheten og bruken av et stadig mer variert utvalg av rusmidler, ofte med høy potens eller renhet. Nye cannabisprodukter dukker stadig opp, samtidig som det blir et stadig større utvalg av opioider og sentralstimulerende midler som er på markedet. Bruk av flere rusmidler samtidig er også vanlig, og rusmidler blir kombinert på måter som ikke bare øker helserisikoen, men som også gjør det vanskeligere å iverksette tiltak. Europas evne til å håndtere de komplekse utfordringene knyttet til dette, vil avhenge av sterkere tjenestetilbud og vedvarende investeringer i forebygging, behandling, skadereduksjon og sosial inkludering og deltagelse i samfunnet.

Det oppdages nye psykoaktive stoffer (NPS) med en frekvens på omtrent ett i uken. I 2025 ble det for første gang rapportert om 50 NPS i Europa, noe som brakte det totale antallet som overvåkes av EUDA, opp til 1 050. Blant disse finnes potente nye syntetiske opioider, som medfører økt risiko for livstruende forgiftning. E-sigaretter, som inkluderer nikotinholdige produkter, forekommer nå i økende grad i sammenheng med rusmiddelbruk blant ungdom i Europa ([ESPAD, 2024](#)). Det er beslaglagt e-sigaretter som inneholder andre stoffer enn nikotin, blant annet syntetiske og halvsyntetiske former for cannabis. Dette gir grunn til bekymring for at de brukes som en inngangsport for andre skadelige stoffer, deriblant potensielt nye syntetiske opioider.

I tillegg til helseskader og sosial sårbarhet fremhever rapporten den vedvarende innvirkningen markedene for illegale rusmidler har på sikkerheten i Europa. Rusrelaterte trusler og vold er et problem, blant annet i form av at kriminelle grupper utnytter og rekrutterer sårbare unge til å smugle illegale rusmidler og begå voldshandlinger.

Smuglernetverkene tilpasser seg raskt til myndighetenes tiltak. Etter at politiet har trappet opp innsatsen ved de største europeiske havnene, har de kriminelle endret ruter og metoder for å unngå å bli oppdaget. De benytter seg i stadig større grad av mindre havner, smuglerruter til sjøs ved hjelp av hurtiggående båter og andre halvt nedsenkbare fartøy, samt droner og avanserte metoder for å skjule rusmidler på. Denne utviklingen gjør smugling vanskeligere å oppdage og stiller større krav til politi og tollmyndigheter.

[EUs nye strategi for illegale rusmidler](#) og [handlingsplanen mot smugling av illegale rusmidler](#), sammen med forslag til nye regler for overvåking og kontroll av [prekursorer for illegale rusmidler](#), utgjør en del av EUs helhetlige tiltak mot den stadig skiftende situasjonen knyttet til illegale rusmidler.

Magnus Brunner, EU-kommissær for indre anliggender og migrasjon, sier: Den *europpeiske narkotikarapporten* belyser de menneskelige kostnadene ved rusmiddelbruk, og de siste årstallene viser at minst 7 600 personer døde av overdoser. Vi må gjøre alt vi kan for å hindre at farlige nye produkter oversvømmer markedet, og bruke lovens fulle tyngde for å frata smuglerne den forretningsmodellen de benytter seg av. Med EUs system for tidlig varsling oppdager vi nye trender på et tidlig stadium. Gjennom vår handlingsplan mot smugling av illegale rusmidler har vi gitt europeiske myndigheter en klar veiledning – og ved å styrke det internasjonale samarbeidet bygger vi en global front for å bekjempe denne kriminelle handelen.»

Dr. Lorraine Nolan, EUDAs administrerende direktør, legger til: «Narkotikamarkedene utvikler seg raskt, og utvalget av stoffer på gatene i Europa blir stadig mer uforutsigbart. Dette øker risikoen: Folk kan komme til å ta svært potente rusmidler, ofte uten å vite det. Konkrete fakta er viktigere enn noensinne. Den *europpeiske narkotikarapporten* gir den nødvendige kunnskapen for å sikre at våre politikere, aktører og lokalsamfunn er godt forberedt. Samtidig styrker EUDA sine overvåkings- og beredskapssystemer for bedre å beskytte Europas innbyggere og legge til rette for effektive tiltak. En balansert strategi er viktig for å takle både tilbud og etterspørsel. I tillegg til å være vitenskapelig fundert må den også ha fokus på menneskerettigheter og folkehelse.»

Cannabis: endrede smuglerruter, sterkere produkter, nye helserisikoer

De ulovlige forsyningsveiene og smuglermetodene for cannabis er i stadig endring, og stadig større mengder marihuana smugles inn fra land utenfor Europa, særlig fra **Canada** og **USA**, og i mindre grad fra **Thailand**. Overproduksjon, lavere priser og sterk konkurranse på det **nordamerikanske** cannabismarkedet har ført til et overskudd av billigere produkter med høyere potens i regionen. Forsendelser fra **Canada** til Europa blir vanligvis gjemt i skipscontainere, mens forsendelser fra **USA** oftest oppdages i posttrafikken.

Beslag i store havner illustrerer denne tendensen. I 2025 beslagla myndighetene rundt 21 tonn marihuana i havnen i både Rotterdam og Antwerpen, hovedsakelig av **kanadisk** opprinnelse. Parallelt med disse utviklingstrekkene begynner det å dukke opp helseproblemer. I 2025 utga **EUDA** sin første risikokommunikasjon via det [europpeiske systemet for rusmiddelvarsling](#) om **nordamerikansk** cannabis, der man pekte på risikoen forbundet med potensielt farlige plantevernmidler. Dette understreker behovet for målrettede tiltak og fortsatt internasjonalt samarbeid.

Cannabis er det mest utbredte illegale rusmiddelet i Europa, og det anslås at 24,9 millioner voksne europeere (15–64 år) har brukt stoffet det siste året. Den økte tilgjengeligheten av mer potente og varierte cannabisprodukter øker helserisikoen og gjør det vanskeligere å håndtere situasjonen. Cannabis utgjør en tredjedel (33 prosent) av alle som blir inntatt til rusbehandling i Europa, noe som tilsvarer anslagsvis 104 000 pasienter i 2024. Av disse ble 62 000 inntatt til behandling for første gang. Cannabis, deriblant svært potente produkter, ekstrakter og spiselige produkter, er blitt knyttet til innleggelse på akuttmottak på sykehus. Kontaminering av cannabisprodukter med potente [syntetiske cannabinoider](#) og den store tilgjengeligheten av [halvsyntetiske cannabinoider](#) øker risikoen for skadevirkninger. Begge selges i form av e-sigaretter og spiselige produkter, noe som gir grunn til bekymring for at nye, og muligens yngre, forbrukere vil begynne å bruke dem.

Cannabispolitikken er i stadig endring i Europa, og noen EU-medlemsstater har endret, eller er nå i ferd med å revurdere sin holdning til bruk og tilgang på cannabis til rekreasjonsformål. Disse reformene befinner seg på forskjellige utviklings- og evalueringsstadier og varierer fra land til land. **Tsjekkia, Tyskland, Luxembourg og Malta** tillater begrenset hjemmedyrking. **Tyskland og Malta** tillater også salg uten fortjeneste til medlemmer av regulerte foreninger som driver med dyrking, mens **Nederland** gjennomfører et forsøk der cannabis blir produsert i regulerte lokaler som selges gjennom coffeeshops. Gjennom sin europeiske [verktøykasse for cannabispolitikk](#) vil **EUDA** bistå politikere ved å oppmuntre til sammenlignbar overvåking og evaluering av alle former for cannabispolitikk.

Opioider: Nye syntetiske opioider truer folkehelsen, mens heroinmarkedet holder seg robust

Opioider, vanligvis i kombinasjon med andre stoffer, er fortsatt den viktigste årsaken til narkotikarelaterte dødsfall i Europa. **EUDA** anslår at det i 2024 skjedde minst 7 600 dødsfall som følge av overdoser i EU, hovedsakelig knyttet til bruk av flere stoffer. Andre opioider enn heroin, deriblant svært potente syntetiske opioider, legemidler for opioidagonistbehandling og smertestillende medisiner, er i enkelte land avdekket i en betydelig andel av dødsfallene som følge av overdoser.

Nye syntetiske opioider, som ofte er svært potente, gir særlig grunn til bekymring. Siden 2009 er det påvist 95 av dem i Europa. Bare i 2025 ble sju nye syntetiske opioider rapportert til [EUs system for tidlig varsling](#), blant annet nitazener og orfiner. Det rapporteres også i økende grad om kontaminerte legemidler som inneholder nitazener, og som etterligner legitime reseptbelagte legemidler som oksykodon eller diazepam, til **EUs system for tidlig varsling**. I 2024 ble det beslaglagt over 50 000 tabletter som inneholdt nitazen i 10 land, en økning fra 23 000 i 2023 (380 i 2022). Det er frykt for at slike tabletter kan spre seg blant grupper uten opioidtoleranse, blant annet unge. **EUDA** koordinerer et [nettverk av rettsmedisinske og toksikologiske laboratorier](#) for å øke den analytiske kapasiteten og tilby frontlinjeinnsikt. Byrået utarbeider for tiden en trusselvurdering av nye syntetiske opioider som dukker opp i Europa, i forlengelsen av en [vurdering](#) om svært potente syntetiske opioider i de baltiske landene i 2025.

Kinas generelle forbud mot nitazener fra juli 2025 kan føre til at markedet vender seg mot alternative opioider. Det kommer stadig flere rapporter om orfiner i Europa. Siden 2024 er det identifisert ni nye orfiner, hvorav to (cyklorfin og spiroklorfin) nå er gjenstand for en EU-granskning. Mellom juni 2024 og januar 2026 ble det rapportert 18 dødsfall knyttet til orfiner.

Dødsfall knyttet til fentanyl, et svært potent syntetisk opioid, understreker behovet for årvåkenhet. I **Bulgaria** var det knyttet til over 100 rusrelaterte dødsfall rapportert mellom 2024 og 2025. Å forbedre tilgangen til opioidagonistbehandling i stor skala, sprøyteutdelingsprogrammer og utdeling av nalokson er fortsatt avgjørende for å takle dagens opioidproblemer og sikre beredskap og motstandskraft mot endringer i opioidmarkedet. Et økende antall land tilbyr *Take home nalokson*-programmer (19 europeiske land i 2025).

Samtidig viser det seg at det europeiske heroinmarkedet er robust. Avanserte foredlings- og kontamineringsmetoder samt smuglernetverkene taktiske forvaltning av de store lagrene i **Afghanistan** (anslått til rundt 12 000 tonn opium i 2025), ser ut til å ha fungert som en buffer mot den kraftige nedgangen i valmuedyrking og opiumproduksjon som fulgte etter Talibans forbud i 2022. Produksjonen flyttes også til andre steder. **Pakistan** er blitt en kilde til opium og heroin. Over 9 000 hektar ble brukt til å dyrke opiumsvalmuer i 2025, noe som kan måle seg med Afghanistans produksjon. I Asia nådde dyrkingen av opiumsvalmuer i **Myanmar** i 2025 sitt høyeste nivå på ti år, med over 45 000 hektar.

Kokain: økende skadevirkninger, bruk av crack og endret smuglertaktikk

Årets rapport viser at kokainbruken fortsatt er høy i Europa, og at rundt 4,3 millioner voksne europeere (15–64 år) har brukt stoffet det siste året. Kokainens geografiske utbredelse øker også, og det samme gjør skadevirkningene. De nyeste analysene av kommunalt [avløpsvann](#) viser at av de 85 byene som har data for både 2024 og 2025, rapporterte 48 (57 prosent) en økning i kokainrester. Antallet personer som blir inntatt til behandling for kokainproblemer, fortsetter å øke. Kokain var det nest vanligste illegale stoffet blant personer som ble inntatt i det spesialiserte behandlingsapparatet for første gang i 2024, og ble nevnt av anslagsvis 37 000 pasienter (en økning på 39 prosent siden 2018). 74 000 personer som ble inntatt til behandling, oppga kokain som sitt primærrusmiddel.

I 2024 tydet tilgjengelige data fra 20 land på at rusmiddelet var involvert i over en fjerdedel (27 prosent) av rusrelaterte dødsfall. Kokain var også fortsatt det stoffet som ble rapportert oftest ved innleggelser ved referansesykehusenes sykehusenes akuttinntak. Det ble nevnt i 26 prosent av tilfellene. Programmer for analyse av sprøyterester og sprøyterom rapporterer om risikofylte bruksmønstre for kokain, blant annet injeksjon og samtidig bruk med opioider.

Crack gir grunn til ytterligere bekymring. Bruken blir stadig mer synlig, og er et potensielt økende problem i flere europeiske byer, særlig blant marginaliserte grupper. Dette kan skyldes at kokain er lett tilgjengelig, og at det er

enkelt å framstille det lokalt fra kokainpulver. I 2024 ble anslagsvis 11 400 personer inntatt til behandling for problemer knyttet til crack (en økning fra 9 900 i 2023) – 4 300 av dem var førstegangspasienter. Generelt sett legger bruken av crack stadig større press på leverandører av skadereuserende tjenester og behandling når de prøver å imøtekomme behovene til en gruppe som sliter med alvorlige helseproblemer og sosiale utfordringer. Behandling for kokainproblemer er fortsatt hovedsakelig rettet mot psykososiale tiltak, mens forskningen på mulige farmakologiske behandlingsformer fortsetter (f.eks. [#ScaleUp-prosjektet](#)). [EUDA-system for trusselvurdering](#) undersøker for tiden en mulig økning i bruken av crack og de skadevirkningene dette medfører.

Etter flere år med rekordstore beslag falt mengden kokain som ble beslaglagt i Europa, til 330 tonn i 2024, mot 419 tonn i 2023. Antallet beslag steg imidlertid til 97 000 (95 000 i 2023), noe som tyder på at smuglerne kan ha gått over til mindre, mer fragmenterte forsendelser for å unngå å bli oppdaget. Selv om store forsendelser via havner fortsatt utgjør en stor andel, er det tegn på at smuglerrutene og -metodene blir stadig mer varierte. Det kommer stadig flere rapporter om at mindre havner blir utnyttet, i tillegg til mer sofistikerte metoder for å skjule stoffer og overføringer til sjøs.

Ulovlig produksjon av kokainprodukter foregår også i Europa, hovedsakelig i **Nederland**. I 2024 avdekket seks EU-medlemsstater minst 42 anlegg knyttet til kokainproduksjon (34 i 2023). Dette omfattet anlegg for sekundær utvinning av kokain kjemisk skjult i andre materialer, for eksempel plast. Generelt sett står toll- og politimyndighetene overfor stadig mer komplekse utfordringer, noe som krever et sterkere samarbeid og partnerskap på tvers av etater og landegrensene.

Ketamin: økende helserisiko, ettersom stoffet i økende grad avledes til det illegale markedet

Ketamin, som er et essensielt legemiddel som brukes til anestesi og smertelindring, blir nå i økende grad misbrukt som et psykoaktivt stoff i Europa. Selv om det totale forbruket fortsatt er relativt lavt, blir det stadig mer vanlig blant enkelte ungdommer og i utelivet, der det vanligvis sniffes i pulverform. Helsersikoen spenner fra akutt forgiftning til kroniske skader, for eksempel alvorlige skader på blæren knyttet til intensiv bruk.

Flere indikatorer tyder på at ketamin blir stadig mer utbredt i det europeiske markedet for illegale rusmidler. I 2024 oppga 14 prosent av respondentene i den [europeiske nettundersøkelsen om illegale rusmidler](#), som hadde brukt illegale rusmidler det siste året, at de hadde brukt ketamin, vanligvis sammen med alkohol eller andre rusmidler (f.eks. MDMA). Den nyeste europeiske analysen av kommunalt [avløpsvann](#) viste at mengden ketaminrester hadde økt i 40 av de 66 byene der det forelå data for 2024 og 2025.

Helsevesenet begynner å merke konsekvensene. Selv om antallet personer som blir inntatt i det spesialiserte behandlingsapparatet for ketaminrelaterte problemer fortsatt er lavt, har det firedoblet seg de siste årene, fra 413 tilfeller i 2019 til 1 796 i 2024. De fleste tilfellene er rapportert av seks EU-medlemsland, noe som sannsynligvis skyldes at ketamin har vært tilgjengelig i lengre tid, og at den ulovlige bruken av stoffet er høyere i enkelte deler av Europa. Tilgangen på behandling er fortsatt ujevn i Europa, noe som understreker behovet for egnede tjenester samt målrettet forebygging og risikokommunikasjon rettet mot dem som kanskje ikke er klar over helserisikoen.

Det meste av ketaminet som beslaglegges på markedet for illegale rusmidler i Europa, stammer fra lovlig legemiddelproduksjon, særlig i **India**. Det importeres lovlig til EU, hovedsakelig via **Tyskland**, før det avledes til ulovlige kanaler (se [EUDA-studien](#)). Denne sammenblandingen av lovlige forsyningskjeder og ulovlig distribusjon utgjør en stadig større utfordring for folkehelsen, tilsynsmyndighetene og politiet.

Styreleder for EUDA, dr. Franz Pietsch, har følgende konklusjon: «Den europeiske narkotikarapporten gir et årlig innblikk i situasjonen knyttet til illegale rusmidler i Europa og danner et verdifullt grunnlag for utformingen av politikk og tiltak. I over 30 år har den støttet politikere og aktører med grundige og kunnskapsbaserte analyser som grunnlag for deres beslutninger. I takt med at situasjonen knyttet til illegale rusmidler utvikler seg, gir rapporten ikke bare innsikt i de tiltakene vi iverksetter i dag, men bidrar også til å forme morgendagens tiltak. I denne utgaven belyses hvordan EUDA skaper merverdi for EUs medlemsstater og styrker vår beredskap på dette området ved å legge vekt på vitenskapelig forskning og forbedret risikovurdering.»

Merknader ⁽¹⁾ Mer informasjon om den *europeiske narkotikarapporten 2026* finnes på <https://www.euda.europa.eu/edr2026>. Rapporten beskriver rusmiddelsituasjonen fram til utgangen av 2025, basert på data fra 2024, eller det siste året som er tilgjengelig.